

ЕКОЛОГО-ОРІЄНТОВАНЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЇ

аспірант **Личак А.Ю.**

Сумський державний університет (Україна)

Нові економічні, соціальні й екологічні пріоритети, що спираються на збалансовані структури виробництва й споживання, нові технології та форми інвестицій, зумовлюють необхідність трансформації національних систем управління на локальному, регіональному, державному та глобальному рівнях. Їх головним завданням є гармонізація відносин у системі «природа – суспільство». У зв'язку з цим набуває актуальності розвиток систем екологічного управління, що забезпечувало б гармонійний розвиток виробничого та природоресурсного потенціалу і давало б змогу узгоджувати мету господарювання з метою саморегуляції природних екосистем.

Сьогодні єдиним нормативно-правовим актом, що визначає екологічну політику і стратегію держави, є постанова Верховної Ради України «Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки».

Екологічна політика – це свідома та організована регулююча діяльність, за допомогою якої та за посередництвом держави і громадських чи політичних організацій регулюється ставлення суспільства до природи з метою захисту і розвитку довкілля [1, с. 798].

За рівнем розвитку екологічної політики, Україна знаходиться на етапі інституціоналізації. Тому оптимальний шлях розвитку екологічної політики вбачається у забезпеченні інтеграції екологічної політики до всіх аспектів урядової політики, діяльності бізнесу та позиції суспільства. Цей підхід передбачає організацію такої структури екологічного управління, в якій відповідальність розподілена між різними суб'єктами державного управління, суспільства та приватного сектора.

Перехід до стадії інтегрованого екологічного управління потребує усвідомлення від усіх підрозділів уряду, за координуючої ролі Міністерства природи, що вирішення проблеми покращення та стабілізації стану довкілля не може бути забезпечене одним відомством.

Досвід країн ЄС доводить, що колективне екологічне управління (cooperative environmental responsibilities) – єдиний шлях до поліпшення екологічної ситуації.

Зважаючи на необхідність розвитку екологічного управління, інтеграція екологічної політики це – довгостроковий процес, який вимагає змін в методах адміністрування та культурі державного управління, адаптації інституціональної структури, а також конкретних інструментів реалізації. Всі політичні рішення впливають на навколишнє середовище, тому всі вони повинні сприяти підвищенню рівнів його захисту. Таким чином, будь-які стратегії розвитку країни та економічних секторів повинні включати в себе вимоги охорони довкілля.

Діяльність, спрямована на оптимізацію взаємодії навколишнього природного середовища та економіки буде позитивно впливати на показники економічної діяльності в межах території, що розглядається, а також сусідніх із нею територій. В основі такої оптимізації, на нашу думку, лежить процес екологізації управління.

Під екологізацією, в загальному вигляді, мається на увазі об'єктивно обумовлений процес перетворення всієї суспільної праці, направлений на збереження і розвиток суспільно-економічних функцій природи.

Необхідність екологізації системи управління соціально-економічним розвитком території обумовлена відношенням до природокористування і охорони

навколишнього середовища як до другорядного виду діяльності, що за своїми цілями і задачами суперечить основному виробництву.

Екологізація системи управління – це процес неухильного і послідовного впровадження таких управлінських рішень, які б дозволили на всіх стадіях прогнозування, економічного аналізу, планування, організації, оперативного регулювання, обліку і контролю добиватися збереження і покращення якості навколишнього природного середовища [2, с. 302].

Екологізацію управління потрібно розглядати в першу чергу як процес, спрямований на перетворення, чи удосконалення існуючої системи. Результатом такого перетворення чи удосконалення є еколого-орієнтоване управління. Під еколого-орієнтованим управлінням слід розуміти діяльність державних органів, органів місцевого самоврядування, суспільних об'єднань, підприємств, яка направлена на забезпечення ефективного використання природних ресурсів, охорону навколишнього природного середовища, дотримання екологічного законодавства.

Таким чином, можна зробити висновок, що інтеграція екологічної складової в усі напрямки економічної діяльності повинна стати обов'язковою умовою переходу до екологічно збалансованого розвитку держави. Успіх екологічних перетворень може бути забезпечений за умови, що держава реально внесе екологічний імператив у свої пріоритетні цілі, по яких проводиться оцінка результативності політики реформ.

1. Економічна енциклопедія: у 3 т. / [під ред. С.В. Мочерного]. – К.: Видав. Центр «Академія», 2001. Т. 2. – 2001. – 848 с.

2. Теплоенергетика: внешние издержки и проблемы принятия решений / Под ред. О.Ф. Балацкого, А.М. Телиженко. – Сумы: Изд-во «Слобожанщина», 2001. – 396 с.

Науковий керівник: доц. Лук'янихін В.О.

Личак. А.Ю. Еколого-орієнтоване управління в системі забезпечення сталого розвитку території [Текст] / А.Ю. Личак // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О. Ф., м. Суми, 27 травня 2015 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко, М.М. Петрушенка. – Суми: СумДУ, 2015. – С. 67-68.